

Kurucaşile Limanı Peyzaj Tasarım Projesi

Nurhan Koçan¹

¹ Bartın Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bartın

Geliş Tarihi / Received Date: 15.03.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 06.09.2021

Özet

İnsanlar her zaman doğanın kaynaklarını kullanarak yaşamayı bilmişlerdir. Su ürünlerinden yararlanmak ve üretimlerini dağıtabilmek için ilk yerleşimlerini kıyı ve su kenarlarında yapmışlardır. Bu çalışmada bir kıyı kenti olan Bartın ili Kurucaşile ilçesi Liman bölgesi çalışma alanı olarak seçilmiştir. Alanın mevcut durumda ziyaretçilere rekreasyonel olarak farklı seçenekler sunmaması ve bu amaçla oluşturulan alt ve üst yapının bulunmaması çalışma alanı olarak seçilmesinde etkili olmuştur. Alanın mevcut potansiyelinin değerlendirilmesi, fiziksel ve görsel kalitesinin iyileştirilmesi ve kullanıcılara farklı kullanım olanakları sağlaması amacıyla peyzaj tasarım projeleri hazırlanmıştır. Çalışmada öneri dört proje üzerinden farklı konseptlerle hazırlanan peyzaj tasarım projeleri sunulmuştur. Projelerin hazırlanması ve sunumunda AutoCad 2017, SketcUp, Photoshop CS5 ve Lumion yazılımları kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda üretilen projelerle doğal ve kültürel kaynak değerlerinin korunması başta olmak üzere kıyı kentinin imajına önemli katkılar sunacağı açıkça görülmüştür. Çalışma benzer kentlerdeki uygulamalar için örnek olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: kıyı, kıyı kenti, peyzaj tasarımı, Kurucaşile, Bartın

Landscape Design Project of Kurucasile Port

Abstract

People have always known how to live using the resources of nature. They made their first settlements on the coasts and watersides in order to benefit from water for fisheries and to distribute their production. In this study, Kurucasile port in Kurucasile District of Bartın Province which is coastal city was chosen as the study area. The area was chosen as the study area, since the area does not offer different recreational options to the visitors in the current situation and there is no infrastructure and superstructure created for this purpose. Landscape design projects have been prepared in order to evaluate the existing potential of the area, to improve its physical and visual quality and to provide users different usage opportunities. In the study, four landscape design projects prepared are presented with different concepts. AutoCad 2017, SketcUp, Photoshop CS5 and Lumion software were used in the preparation and presentation of the projects. As a result of the study, it has been clearly seen that the projects produced will be beneficial for the area and the users, especially the protection of natural and cultural resource values, and will make significant contributions to the image of the coastal city. The study can be an example for applications in similar cities.

Keywords: coast, coastal city, landscape design, Kurucasile, Bartın

Giriş

Kıyı mekânları çağlar boyunca deniz ulaşımı, kıyı uygarlığı ile dinamik bir yapı kazanmıştır. Balıkçılık ve üretilen diğer malların taşınması ve dağıtımı kıyı alanlarının önemli kılmasıdır. Ticari etkinliklerin yoğun yaşandığı devletlerin savunma mekanizmasını oluşturduğu, sanat ve kültür adına önemli birikimlerin yoğunluk kazandığı, balıkçılık ve tarım olmak üzere kültürel kullanımlar için elverişli yaşam olanaklarının sağlandığı işlevler kıyıların önemini artırmıştır (Kaplan, 1995). Kıyı peyzajı deniz ve kara ekosisteminin bileşeni olmasından kaynaklanan çok çeşitli ve amaçlı kullanım alternatiflerine potansiyel tanıklık etmektedir (Güleç, 1983). Peyzaj mimarlığı disiplininin "arazi"yi, farklı etki alanlarıyla, birden çok ölçekteki ilişkilerle birlikte ele alması, disiplinin ekolojisiyle yakın bağından kaynaklıdır (Aksoy, 2019). Gelecek projeksiyonları için topografya, altyapı ve yerleşim hiyerarşisinin sahaya özel olarak yeniden yapılandırılması gerekmektedir (Mossop, 2019). Kıyı kentleri ve yakın çevreleri topografik yapılarıyla buldukları bölgenin doğal ve kültürel peyzaj niteliğini oluşturmakta, yerleşimlerin görsel değerlerinde önemli etki yapmaktadırlar (Gürpınar, 1996). 19.yy ikinci yarısında ulaşım kolaylıklarıyla kitlelerin kıyı kasabalarına akın etmesi rekreasyon ve turizm etkinliklerinin günlük yaşama girmesi kıyı kasabalarını nitel ve nicel yönden değişime zorlamıştır (Smith, 1991). Kıyı mekânı planlamada ana hedef kıyı kaynaklarından toplumun optimal düzeyde yararlanılmasını sağlarken, kaynakların sürdürülebilir kalkınma politikası çerçevesinde güvence altına alınıp dengeli ve sürekliliği olan mekân kullanma politikaları görülebilir (Brachya, 1993). Kıyıların sahip olduğu doğal ve kültürel niteliklerin sağladığı fırsatlar kıyıya yönelik talepleri çeşitlendirmiştir. Kıyı kentlerinde yapılaşma sürecinde ve yeniden işlevlendirme aşamalarında doğal ve kültürel değerler planlamanın her aşamasında koruma ve geliştirme prensipleri ile kentsel tasarım proje ve uygulamalarına taşınmalıdır (Çubuk, 1991). Peyzajı bir kentsel-bölgesel altyapı olarak değerlendirmek, aynı zamanda tasarımda yeni olasılıkları da beraberinde getirmektedir (Aksoy, 2019). Kıyı yerleşimlerinin kentsel tasarım çalışmaları ile korunması, iyileştirilmesi ve yeniden işlevlendirilerek insanların talepleri doğrultusunda turizm ve rekreasyon amacına uygun hale gelmesi mümkün olacak ve bu sayede doğal özellikleriyle birlikte gelecek kuşaklara taşınarak sürdürülebilirliği sağlanacaktır (Çelikyay vd., 2006). Kıyı kimliğini ve kültürünü ön plana çıkaran ve kıyı yerleşimiyle organik bütünlüğü getiren tasarım ölçeğinde yaklaşmak gerekmektedir.

Çalışma alanı olarak seçilen Kurucaşile limanının mevcut durumda ziyaretçilere rekreasyonel olarak farklı seçenekler sunmaması ve bu amaçla oluşturulan alt ve üst yapının bulunmaması, alanın fiziksel mekân kalitesinin düşük olması çalışma alanı seçiminde etkili olmuştur. Çalışmada alanın mevcut durumunun iyileştirilmesi, yerli halk ile ziyaretçilerin alanın doğal ve kültürel potansiyelinden optimum düzeyde yararlanmasının sağlanması, alana yönelik planlı gelişim ve kullanım kararlarıyla doğanın korunması hedeflenmiştir. Bu alanın geliştirilmesi alan yakınında bulunan ve ziyaretçi kapasitesini aşan yakın koylar için de alternatif olacak böylece ziyaretçi dağılımıyla kullanıcı memnuniyeti artacak ve alanların zarar görmesi önlenecektir.

Materyal ve Yöntem

Çalışma alanı Kurucaşile Limanıdır. Çalışmada öncelikle konuya ve çalışma alanına ilişkin literatür taraması yapılmıştır. Arazide yapılan veri toplama çalışmalarında ise yerel halkla görüşmeler yapılarak kullanıcı istekleri ve alana ilişkin beklentiler belirlenmiştir. Sörvey çalışmasının hafta içi ve çalışma saatleri arasında yapılmasından dolayı alandan çok sayıda kullanıcıya ulaşılamamıştır. Yine de farklı cinsiyet ve yaş gruplarından olmak üzere 46 kişiye ulaşılmış ve alanla ilgili görüşleri alınmıştır. Halka alanda yaptıkları aktiviteler, alanda karşılaştıkları sorunlar, alanda görmek istedikleri kullanım öğeleri, alanda yapmak istedikleri rekreasyon etkinlikleri sorulmuş ve talepleri not edilmiştir. Halka yapılan görüşmeler öneri tasarım projelerinde bazı kullanım öğelerinde ortak fikirde olmayı gerektirmiştir. Dinlenme alanı, yeme içme alanı, spor alanı, çocuk oyun alanı ve otopark önerilen dört projede de temel kullanım olmuştur. Ancak konsept ve tasarımla birbirinden farklı kullanım öğeleri de projelere dahil edilmiştir. İkinci aşama olan analiz aşamasında, kıyılarda olabilecek kullanımlara ilişkin örnek proje ve alanlar incelenmiştir. Öncelikle alandaki sorunlar üzerine odaklanılmış, halkın beklentileri ve temel ihtiyaçları dâhilinde eklenen diğer kullanım öğeleriyle proje ihtiyaç listeleri oluşturulmuştur.

Üçüncü aşamada; alanın mevcut durumu ile sahip olduğu potansiyeller değerlendirilerek bir konsept ve konseptte göre tasarım ilkeleri belirlenmiştir. Son aşamada ise; eskiz çalışmaları yapılarak tasarım alternatifleri üretilmiştir. Kesinlik kazanan proje çizimleri AutoCad 2017 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Projenin nihai hali, SketchUp ve Lumion yazılımıyla modellenmiş ve Photoshop CS5 programıyla sunuma hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Çalışma Alanı Genel Peyzaj Analizi

Kurucaşile, Bartın ilinin Amasra ve Ulus ile birlikte 3 ilçesinden biridir. Bartın şehir merkezine 52 km uzaklıkta Karadeniz kıyısında bulunan bir ilçedir (Şekil 1).

Şekil 1. Çalışma Alanının Konumu (GoogleMaps 2020; WowTurkey 2020)

Kurucaşile Bartın'ın kuzey doğusunda yer alır. Eğimli bir araziye sahiptir. Kurucaşile, Küre dağlarının batı uzantıları üzerinde olup ortalama yüksekliği 300 metre civarındadır. İlçenin en yüksek kesimleri Kemrelilik Tepe (1220 m), Akyar Tepe (1206 m), Armutçalı Tepe (1056 m), Bakacakaya Tepe (962 m)dir. Kurucaşile ilçesinde bulunan derelerin tamamı Karadeniz'e dökülmektedir. Kurucaşile'nin kuzey sınırını tamamen Karadeniz çevirmektedir. İlçede birçok doğal koy yer alır. Kurucaşile merkezinde ise liman yapılmıştır. İlçede balıkçı barınağı bulunmaktadır. Bu barınaklar yat turizmi için elverişlidir (Kurucaşile Belediyesi, 2020).

Yükselteler ulaşımı oldukça zorlaştırmaktadır. Eğimdeki bu fazlalık bitki örtüsünün tahrip edildiği yerlerde erozyonu beraberinde getirmiştir. Ancak ormanların varlığı özellikle alt tabakadaki orman gülünün mevcudiyeti oluşabilecek erozyona şu an için tampon etkisi yapmaktadır. Kurucaşile'nin bitki örtüsü genellikle ormanlık alandır. İlçe yüzölçümünün %61'ini kaplamaktadır. Ormanlarda kayın, gürgen, kestane, meşe, karaçam, sarıçam, köknar, kiraz, akçaağaç, dişbudak, çınar, ıhlamur, defne, yabani fındık, kuş üvezi, ahlat, muşmula, kızılçık, ardıç ağaçları bulunmaktadır. Çalı, ağaççık ve otsu bitkiler olarak orman gülü, eğrelti, ayı üzümü, böğürtlen, karaçalı, alıç, kuş üzümü, sumak, kocayemiş, taflan, kuşburnu, kartopu, çobanpüskülü, baldıran otu, ballıbaba, eşek diken, gelincik, ısırgan, kabalak otu, köy göçüren, çuha çiçeği, sıgırkuyruğu, kardelen, sıkılamen, yonca, sütleşen dılcık, katırtırnağı, sarmaşık, bin bir delik otu bulunur (Kurucaşile Kaymakamlığı, 2020).

İlçede tipik Karadeniz iklimi hâkim bulunmaktadır. Buna göre kışları soğuk ve yağışlı yazları ise ılık ve yağışlı geçmektedir. Yıllık yağış oranı 1072 mm, yıllık ortalama sıcaklık 13.1°C, en sıcak ay 23°C ile Temmuz, en soğuk ay 4.2°C ile Aralıktır. Ortalama bağıl nem % 77dir. En hızlı rüzgâr yönü kuzeybatıdır (Kurucaşile Belediyesi, 2020; Kurucaşile Kaymakamlığı, 2020).

Kurucaşile nüfusu 2019 yılına göre 6.621'dir. Bu nüfus, 3.408 erkek ve 3.213 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise nüfusun %51.47'i erkek, %48.53'ü kadındır (Nüfusucom, 2020). İlçe nüfusunun büyük bir bölümü tarım ve hayvancılığın yanı sıra, maden işçiliği ile ahşap tekne yapımcılığı ile geçimlerini sağlamaktadır. Kurucaşile ahşap tekne yapımcılığı konusunda yurt içinde ve yurt dışında önemli bir yeri vardır. Kurucaşile'de son 30 yıla kadar Osmanlı donanmasının savaş gemilerinden, yük gemilerine kadar pek çok gemi tipi yaratılmıştır. İlçede balıkçılık da fazlaca yapılmaktadır. Balıkçılıkla geçimini sağlayan nüfusun oranı oldukça yüksektir. İlçenin en önemli gelir kaynaklarından birisi de fındıktır.

İlçenin kuzeyini Karadeniz oluşturduğundan kent turistik amaçlı birçok koya ve plaja sahiptir. İlçe merkezinde Liman mevkiinde bulunan iki küçük plaj özellikle ilçe merkezinde denize girmek isteyenlerin ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Peyzaj Tasarım Projesi

Peyzaj tasarım projesi alan sörveyi aşaması, kullanıcı isteklerinin belirlenmesi, konseptlerin seçilmesi, program elemanlarına karar verilmesi, leke plan paftası, bitkisel ve yapısal elemanları içeren kesin proje ve proje üç boyutlu görsellerinden oluşmaktadır.

Kullanıcı profili: Alan ilçede oturan sakinler ve farklı şehirlerden gelmiş üniversite öğrencileri tarafından kullanılmaktadır. Kullanım yoğunluğunun arttığı saatler akşamüstü saatleri, okul ve iş saatleri dışında kalan zaman aralığıdır. Alanda gece kullanımını özendirecek herhangi bir kullanım olmadığı için akşam saatlerinde çok tercih edilmemektedir. Kış aylarında alan sakindir. Yazın ise denize girmek için gelen insanların da gelmesiyle alanın iki aylık sürede yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. İlçe halkı ve ziyaretçiler çalışma alanında yürüyüş yapmakta, mevcut oturma banklarında dinlenmekte, balık tutmakta, tekne sahibi olanlar ise tekne turu yapmaktadır. Kurucaşile'nin ilçe olması sebebiyle yaşam olanakları ve ihtiyaçlara erişim bakımından çalışma alanı elverişli durumdadır. Bu avantaj ile çalışma alanı kullanıcılar için aktif ve pasif çeşitli rekreasyon türlerini ve kullanımları içerecek şekilde tasarlanmaya uygundur. Alanın fiziksel olarak düzenlenmesi ve rekreasyon olanaklarının artırılması Bartın ili ile çevre il ve ilçelerden de alana kullanıcı çekecektir.

Kullanıcı istekleri: Alanda mevcut bulunan mini parklar ve kafeteryalar haricinde farklı rekreasyon ve dinlenme alanları bulunmamaktadır. Alan, daim kullanıcılar olan ilçe sakinleri ile gününbirlik ve mevsimlik ziyaretçilerin ihtiyaçları göz önüne alınarak yılın her mevsimi düşünülerek tasarlanacaktır. Yüz yüze görüşmelerde alanın gençler için alternatif sunmaması sorun olarak bildirilmiştir. Bu durum ilçede yaşayan gençleri yaşamak ve eğlenmek için dışarı çekmektedir. Alanda yaşlılar için de çay bahçesi, gölgeli mekânlar gibi alanların olmaması yaşlı ve orta yaş grubunun kullanımını olumsuz etkilemektedir.

Çalışma alanı: Çalışma alanı yaklaşık 60000 m² büyüklüktedir. Alanın genişliği ve mendireğin bulunması farklı kullanımlar getirme açısından avantajdır. 2250 m² tekne yapım yeri ve spor alanı ile 1450 m² balıkçı barınaklarından oluşan yapısal alanda, 200 m²lik ağaç ve çalılardan oluşan bitkisel alan bulunmaktadır. 1600 m²lik kumsal bulunan alanın geri kalan bölümü grobeton yüzey kaplamasıyla kaplı geçirimsiz yapısal yüzeyden oluşmaktadır. Alanın 1/10'ü yapısal alanlardan oluşmakta ancak açık alan olarak kalan geniş kısımda bitkisel ve yapısal tasarım bulunmamaktadır. Bu alanın yüzeyinin betonla kaplı olması insanlar için fiziksel ve görsel açıdan cazip değildir (Şekil 2). Çalışma alanındaki sınırları belli olmayan ve herhangi bir şekilde ayrılmayan zemin elemanları mekânda boşluk hissi vermekte ve mekânı tanımsız kılmaktadır. Meydanın denizle bağlanı kesiminde dalga etkisini kırıcı taşlar bulunmaktadır. Ancak bu alanda taşlar arasına çöpler atılmıştır. Alanda bir adet kapalı spor tesisi, tekne atölyesi ve balıkçı barınakları yer almaktadır. Mendirekte piknik masası tarzında oturma birimleri yer almaktadır. Ancak gölgeleme elemanı bulunmamaktadır. Alanda gelişigüzel dikilmiş birkaç ağaç ve çalı yer almaktadır. Çalışma alanı sörvey paftası Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 2. (a-c) Proje Alanından Görünümler

Şekil 3. Çalışma Alanı Sörvey Paftası

Önerilen projelerde kullanıcı istek ve beklentileri temel olmak üzere ihtiyaç listeleri oluşturulmuştur. Kullanımların büyüklükleri konseptte ve tasarıma göre farklılık göstermektedir. Kullanım büyüklüklerinin belirlenmesinde alanın mevcut durumunda kullanılan temel yapısal büyüklüklerden küçük olmamak kaydıyla, alanın tasarlanmasından sonra artacak ziyaretçi potansiyeli de göz önüne alınmıştır.

Öneri Proje 1

Konsept: Rota; alanın doğal güzellikleri görmek için yeni bir rota olması düşüncesiyle bu konsept seçilmiştir. Öneri tasarımlarla alan kentte yaşayanlar başta olmak üzere çevre il ve ilçeler için de alternatif bir rota oluşturacaktır. Rota konseptinde, yol çağrışımından esinlenilerek tasarım çizgilerinde lineer hatlar seçilmiştir. Yürüme yolları, arkadlı yol, mendirek, iskele ve terasta bu çizgi tipi korunmuştur.

İhtiyaç Listesi: Kafe (250 m²), rekreasyon alanı (500 m²), arkadlı yol (300 m²), spor alanları (200 m²), iskele (75 m²), otopark (150 m²), fitness ve çocuk oyun alanı (150 m²), seyir terası (570 m²), yeşil bant (350 m²), meydan (200 m²), kristal restoran (100 m²)

Kurucaşile kıyı projesinde; alanın güneybatı girişinde bir meydan planlanmıştır. Meydanda kot farklarıyla alana hareket katılarak bir deniz feneri konumlandırılmıştır. Bu fenerin hemen yanında bir çocuk oyun alanı tasarlanmıştır. Çocuk oyun alanı ile kıyı arasındaki bağlantı 1 adet amfi ile sağlanmıştır. Oyun alanından ilerlendiğinde bir meydan ve bu meydanda 2 adet amfi bulunmaktadır. Birinci amfi meydanın en üst koduna kadar ulaşmış burada tasarlanan Kurucaşile yazısıyla bir bütünlük oluşturacaktır. İkinci amfi ise meydan ile kıyı arasındaki bağlantıyı sağlarken önünde konumlandırılan sahne, iskele ve teras kullanımlarıyla bütünleşecektir. Alanda ilerlendiğinde yine kot farklarıyla oluşturulmuş bir spor alanı bulunmaktadır. Spor alanında 1 adet basketbol sahası ve 1 adet tenis kortu bulunmaktadır. Bu sahaların etrafında doğu yönüne bakan 1'er adet amfi konumlandırılmıştır. Spor alanlarından sonra mendirekte sol tarafta gemi şeklinde 4 adet seyir terası sağ tarafta suya ulaşan bir amfi ve bunların devamında yine dinlenme alanlarıyla birlikte görsel şölen oluşturması amacıyla içinde su perdesi bulunan bir teras tasarlanmıştır. Güneybatı cephesinden alana girip doğu yönünde ilerlerken ilk olarak kumsala inen basamaklar ve basamakların devam ederek oluşturduğu 1 adet iskele tasarlanmıştır. Alanın güneydoğusundaki girişin olduğu bölümde ve denize dökülen derenin olduğu alanda dere boyunca eğimden yararlanılmış ve katlı yollar oluşturulmuştur. Böylece dere kenarına kadar ulaşım sağlanmış ve insanların su ile birlikte kalabileceği sakin alanlar oluşturulmuştur. Dereden geçişler 4 noktada su üzerindeki taş döşemelerle ve 1 noktada köprüyle sağlanmıştır. Dere kenarı ile

deniz kıyısı arasındaki alanda arkadlı bir yol tasarlanarak bir geçiş sağlanmıştır. Arkadlı yoldan ilerlendiğinde mevcut halde bulunan balıkçı barınaklarına ulaşılmaktadır. Barınakların çatısına 'kristal restoran' tasarlanmış ve bu restoranın önünde ahşap teras konumlandırılmıştır. Mendireğin en ucuna varıldığında soliter bir ağaç kullanılarak deniz feneri imajı desteklenmiştir. Ağacın çevresinde oturma alanı ve bir yelken heykeli tasarlanmıştır. Tasarım yapılırken engelli vatandaşların kullanımı düşünülmüştür. Alanda engellilerin ulaşamadığı hiçbir yer bulunmamaktadır. Öneri proje 1'e ait pafta ve görseller Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. (a-i) 1. Öneri Proje Leke, Kesin Proje ve Üç Boyutlu Görselleri

Öneri Proje 2

Konsept: Yeşil Ağ; alanın doğal güzelliklerini görmek isteyenleri her mevsim alana çekerek bir ağ gibi alanı yaşamak için seçilmiştir. Kurucuşile'nin yeşil ve mavi ile bütünleşen doğası mevcut durumda çalışma alanında kopmaktadır. Çalışma alanında tasarlanmış bitki varlığının olmaması bu bağlantının kopmasına sebep olmuştur. Yeşil ağ konseptiyle bu bağlantının kuvvetlendirilmesi düşünülmüştür. Bu nedenle projede yapısal alan dışında kalan açık alanlarda çiçeklerden ağaçlara kadar yükselen ebatlarda bitkisel tasarıma yoğunluk verilmiştir.

İhtiyaç Listesi: İskele, amfi (300 m²), otopark (800 m²), oturma alanları (100 m²), gözlem evi (150 m²), restoran (80 m²), kafeterya (40 m²), çocuk oyun alanı (80 m²), seyir terası

Alana ait iki giriş bulunmaktadır. Bunlar doğu ve batı yönünde tüm alanı görmeyi sağlayacak şekilde düşünülmüştür. Girişteki geniş alanda kumsal ve deniz ile alanın tüm manzarası kullanıcılara sergilenmek istenmiştir. Batı yönünde ilerlendiğinde denizden mendirek yönündeki kot farkı, basamaklarla çözümlenmiştir. Alana girişte asma germeler ve ağaçlandırmalar ile kullanıcılar için gölgelik alanlar oluşturulmuştur. Girişte sağ yönde oval çizgiler kullanılarak geometrik iskeleler tasarlanmıştır. Çim parseller, ağaçlandırmalar ve çeşitli bitkiler getirilerek oluşturulan meydana kafe ile kamp yapmak isteyenler için daire şeklinde çim parseller ve daire şeklinde amfi (40 cm yüksekte 2 basamaklı 80 cm kotunda) yerleştirilmiştir. Yeşil ağ konsepti ile bol miktarda yeşil alan oluşturulmaya çalışılmıştır. Bitkilerin farklı renk tonları ve biçimleri kullanılarak tüm alana görsel zenginlik kazandırılmıştır. Girişin sol yönünde 50 araçlık otopark tasarlanmış, otopark çevresi gölge yapan ağaçlar

ile çevrelenmiştir. Otoparkın yanına restoran tasarlanmıştır. Restoran çevresi yeşil parseller ile bitkilendirilmiştir. Alanda ilerlendiğinde çim parcel içinde gözlemevi bulunmaktadır. Alanın tam görüş alanı içerisine girmesi için gözlemevi iki kat şeklinde tasarlanmıştır. Yeşil ağ ile devam eden mendirek tarafı marina ile tamamlanmıştır. Marinada yeşil hat boyunca gölge alanlar oluşturulmuş ve çim parcel içinde çay bahçesi yerleştirilmiştir. Alanda mevcut durumda bulunan deniz fenerinin restorasyon önerisi ile kullanıma devam etmesi düşünülmüştür. Dereye ahşap köprü ile geçiş verilerek alana nostaljik bir görünüm katılmıştır. Oturma alanlarında çim parseller ile gölge yapan ağaçlar kullanılarak denizi seyretme olanağı sağlanmıştır. Daire şeklindeki parselde çocuklar için çim yüzeyli oyun alanı tasarlanmıştır. Oyun alanının yanında futbol sahası düşünülmüştür. Öneri proje 2'ye ait pafta ve görseller Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. (a-1) 2. Öneri Proje Leke, Kesin Proje ve Üç Boyutlu Görselleri

Öneri Proje 3

Konsept: Damla; kavramının suyu çağrıştırmamasından dolayı bu konsept seçilmiştir. Alanın en önemli kaynağı olan suyun tüm projede vurgulanması amacıyla kullanım öğeleri, detaylar ve tasarım çizgilerine suyun etkisinin yansıtılması düşünülmüştür. Su gösterisi, terasın formuyla oluşturulmuş havuz gibi suya dayalı görsel ve fiziksel aktiviteler bu projenin odak noktası olmuştur.

İhtiyaç Listesi: Dinlenme alanı (400 m²), amfi (125 m²), oyun alanı (125 m²), otopark (125 m²), meydan (275 m²), kafe (100 m²), yeşil alan (600 m²), teras (350 m²), iskele (120 m²), plaj (225 m²), tekne çekek yeri (100 m²), restoran (125 m²), seyir alanı (175 m²), açık çay bahçesi (150 m²), park (125 m²)

Alan mevcut haliyle sert zemini çok olan bir mekândır. Alanın görselliği açısından bu soğuk etkiyi kırmak, yeşil alan ve kullanım alanlarını arttırmak hedeflenmiştir. Alana giriş batı yönündedir. Alana girildiğinde kullanıcıları kafe ve yeşil alan karşılamaktadır. Alanın doğusunda bulunan mendirekte tekne çekek yeri, teras, restoran, seyir alanı düşünülmüştür. Güney kısmında ise plaj ve yeşil alanlar bulunmaktadır. Alanın kuzey kısmında fenerin bulunduğu kısımda zemini çakıl taşı ve yeşil alan olan asma-germe elemanlarının kullanıldığı bir alan tasarlanmış ve ziyaretçilerin bu alanda denizi seyretmeleri sağlanmıştır. Bunun yanında amfi tasarlanmış olup amfinin kuzey ve güney kısmında geceleri ışıklandırılmış yüksek boylu ağaçlar tercih edilmiştir. Bu alanın batısında çocuk oyun alanı

tasarlanmış, alanının içerisinde ebeveynler için oturma birimleri ve su gösterisi düşünülmüştür. Alanın batısında mendireğin bitiminde otopark ve otoparkın yanında tuvaletler konumlandırılmıştır. Otoparkın güneyinde teras ve iskeleler yer almaktadır. Teras denize doğru tasarlanmıştır. Bu sayede kullanıcıların kumsal dışında da güvenli bir şekilde denize girebileceklerdir. Terasın batısında kameriyeler konumlandırılmıştır. Alanın kuzey ve batısını içine alan bir meydan tasarlanmıştır. Bunun yanında kafe ve kullanıcıların çimde oturabilecekleri yeşil alan oluşturulmuştur. Kafenin güney kısmında teras olarak oluşturulan bir rekreasyon alanı tasarlanmıştır. Derenin iç kısmı insanların oturabilecekleri ve yürüyebilecekleri şekilde tasarlanmıştır. Derenin denize bakan yönünde ahşap bir teras ve oturma birimleri konumlandırılmıştır. Terasın arkasında çim tepe ve bisiklet park yerleri düşünülmüştür. Terastan sonra restoran ve piknik alanı tasarlanmıştır. Mendirek boyunca manzara seyri için basamaklarla yükseltilmiş seyir alanı bulunmaktadır. Bu alan aynı zamanda manzara noktasıdır. Öneri proje 3'e ait pafta ve görseller Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. (a-i) 3. Öneri Proje Leke, Kesin Proje ve Üç Boyutlu Görselleri

Öneri Proje 4

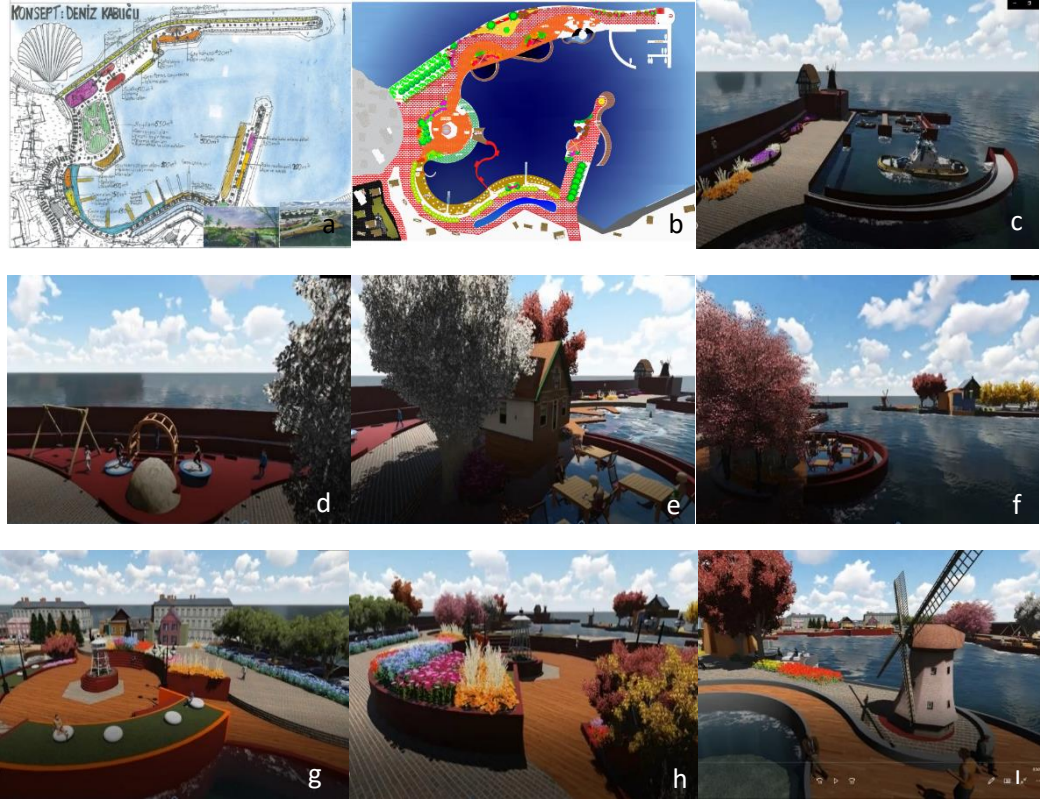
Konsept: Deniz Kabuğu; sonsuzluğu simgelemektedir. Yüzyıllardır proje alanını oluşturan koylar kullanılmıştır. Alanın sahip olduğu değerler bu alanın gelecekte de kullanılacağını hissettirmektedir. Bu projeye alanın yenilenen çevresiyle geleceğe taşınması düşünülmüş ve kültürün sonsuzluğu ifade edilmeye çalışılmıştır. Tasarım çizgilerinde ve donatı elemanlarında deniz kabuğu figürü kullanılmıştır. Hediyelik eşya stantlarında da alanı ve projeyi hatırlatıcı deniz kabuğu figürlü hediyelerin satışının yapılması önerilmiştir.

İhtiyaç listesi: Otopark (550 m²), cam teras kafe (420 m²), meydan (650 m²), amfi-tiyatro (180 m²), çocuk oyun alanı, marina, plaj, satış birimi (150 m²), restoran, su rekreasyon alanı (500 m²)

Kurucaşile kıyı peyzaj tasarımında, alanın merkezinde plan görünüşü deniz kabuğunun ayrılışı ve ortaya çıkan inciyi temsil eden meydan tasarıma yön vermiştir. Deniz kabuklarının yerel halkın ekonomisine yardımcı olması göz önünde bulundurularak denizden toplanan deniz kabuklarının hediyelik eşya, bijuteri vb. satışları için mendirekte alanlar ayrılmıştır. Alanda geniş yürüme yolları, amfiler, basılabilir çim alanlar tasarlanmıştır. Meydanın kuzeyinde tasarlanan otopark alanı 75 araçlıktır. Otoparkta bitkilerle gölgelendirme sağlanmıştır. Otoparkta engelli kullanıcılar için alan ayrılmıştır. İkinci

مندیرهkte bulunan otopark alanında ise gölgelendirme aydınlatma elemanları ile sağlanmıştır. Bu aydınlatmalar gündüzleri gölgelendirme, akşamları ışık kullanımını sağlayacaktır. Kafe iki yarım daire formunda tasarlanmıştır. Kafenin zemini camdandır ve deniz görünmektedir. Ayrıca kafenin kenarları ahşap iskeleyle çevrelenmiştir. Geniş alanda tasarlanan kafenin deniz manzaralı oluşu ve karşısında çocuk oyun alanı tasarlanması çocuklu ailelerin ve misafirlerin kullanımını kolaylaştıracaktır. Çocuk oyun alanında küçük tepeler, kum havuzları ve tırmanma parkuru tasarlanmıştır. Amfi tiyatro alanında zemin farklılıklarıyla tasarım güçlendirilmiştir. Alan sınırları tehlikeye karşı korkuluklarla kapatılmıştır. Sahne kısmı tam daire formunda, zemin rengi beyaz olarak düşünülmüştür. Meydanın merkezinde 3 katlı fener tasarlanmıştır. Fenerin içerisinde oturma birimleri ve Kurucaşile tarihini anlatan bilgilendirme levhaları bulunacaktır. Meydanda basılabilir çim alanlar tasarlanmıştır. Ayrıca meydanda bulunan iskeleden plaja ulaşmak mümkündür. Tekne kiralamak isteyenler için fenerin yanında marina danışma düşünülmüştür. Plaj alanı engelli ve engelsiz tüm kullanıcılara uygun tasarlanmıştır. Plajda fiziksel engellilerin denizle buluşmasını sağlayacak yürüyüş platformu, özel şezlonglar, özel soyunma kabinlerini barındıran tesis ücretsiz olarak hizmet verecektir. Ayrıca engelli vatandaşların spor yapabileceği voleybol sahaları düşünülmüştür. Balık tutma, yelken yarıştırmaya gibi aktiviteler için liman kenarında alan ayrılmıştır. Öneri proje 4'e ait pafta ve görseller Şekil 7'de gösterilmiştir.

Şekil 7. (a-i) 4. Öneri Proje Leke, Kesin Proje ve Üç Boyutlu Görselleri

Sonuç ve Öneriler

Çalışma alanında doğal ve kültürel değerleri koruyarak alanın fiziksel ve görsel kalitesini geliştirme düşüncesinden hareketle başlayan süreç birbirinden farklı proje konseptlerinin oluşmasıyla çeşitlenmiştir. Alanda bulunan sorunların giderilmesi, mevcut potansiyelin geliştirilmesi ve kullanıcıların istek ve ihtiyaçlarının karşılanmasında konsept dahilinde çözümler üretilmiştir. Çalışmada rota, yeşil ağ, damla ve deniz kabuğu gibi suyu ve ormanı çağrıştıran doğa temalı konseptlerle peyzaj tasarımları oluşturulmuştur. Projede plan kararları ve tasarım ilkelerinin oluşturulması, geliştirilen fikirler temelinde neden-sonuç ilişkisinin kurulması, alternatif çözüm yollarının tespit edilmesi ve projenin bütüncül değerlendirilmesinde seçilen konseptler etkili olmuştur. Projede doğanın korunması ve alanın geliştirilmesi temel hedefiyle farklı tasarımlarla farklı çözümlerin üretilebileceği görülmüştür.

Önerilen projelerin alana uygulanmasıyla kentin kültür ve turizm aksına yeni ivme kazandıracığı, kaliteli bir yaşam mekânı olacağı şüphesizdir. Planlama ve tasarım ölçeğindeki çalışmalarda kıyı bütünlüğünün sağlanabilmesi önemli bir ölçüttür. Çalışma Kurucaşile limanında farklı kullanım alanlarının oluşturulması ve bu alanların tasarımda işlevsel ve estetik yönden uyum sağlaması açısından önemlidir.

Alanın mevcut hali düşünüldüğünde kullanımların yetersiz olduğu ve ziyaretçilerin alanı görmek için yeterli bir sebebi olmadığı söylenebilir. Oysaki alan Bartın'ın tarihi geçmişinde bir liman olarak ürünlerin ve kültürlerin değişiminde rol oynamış önemli bir alandır. Alanın önem ve özelliklerinin günümüze taşınmasında ve alanın yıl boyu kullanımının sağlanarak yerli halka ekonomik gelir getirmesinde peyzaj tasarım projesi bir araç olacaktır.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada emeği geçen Burak Baş, Dilruba Merve Coşkun, Elvan Demir ve Ofelya Samadova'ya teşekkürlerimi sunarım.

Yazar Katkısı

Nurhan Koçan, çalışmada verilerin toplanması, hazırlanması ve makalenin yazımını gerçekleştirmiştir.

Etik

Bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir etik sorun bulunmamaktadır.

Çıkar Çatışması

Yazar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını belirtmektedir.

ORCID

Nurhan Koçan <https://orcid.org/0000-0001-9433-7007>

Kaynaklar

Aksoy, Y. (2019). *Mimarlıkta peyzaj tasarımı*. Genç Ofset.

Brachya, V. (1993). Some spatial aspects of environmental impact statements in Israel. *Geoforum*, 27(4), 527-537.

Çelikyay, S., Koçan, N. ve Çorbacı, L. (2006). *Urban landscape design strategies on 3000 years settlement: Amasra*. WSEAS International Congress, Venice, Italy.

Çubuk, M. (1991). *Kamu mekânları ve kentsel tasarım*. Kamu mekânları tasarımı ve kent mobilyaları sempozyumu, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.

GoogleMaps. (2020). <https://www.google.com.tr/maps/@> adresinden 09.12.2020 tarihinde alınmıştır.

Güleç, S. (1983). *Kıyasal alanların rekreasyonel ve turistik yönden planlanmasında yeni bir yaklaşım*. Türkiye 7. Dünya Şehircilik Günü, Kıyıları Kolokyumu, Trabzon.

Gürpınar, E. (1996). *Kent ve çevre sorunlarına bir bakış* (2. Baskı). Der Yayınları.

Kaplan, A. (1995). *Doğal ve kültürel değerlerce zengin kıyı mekânlarına yönelik peyzaj planlama yönteminin Foça örneğinde ortaya konulması üzerinde araştırmalar*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversitesi.

Kurucaşile Belediyesi. (2020). Tanıtım. <https://www.kurucasile.bel.tr/> adresinden 09.12.2020 tarihinde alınmıştır.

Kurucaşile Kaymakamlığı. (2020). Tanıtım. <http://www.kurucasile.gov.tr/> adresinden 09.12.2020 tarihinde alınmıştır.

- Mossop, E. (2019). *Sustainable coastal design and planning*. <https://set.kuleuven.be/icou/research/osa/publications/mekong-sustainable-coastal-design-and-planning.pdf> adresinden 29.08.2021 tarihinde alınmıştır.
- Nüfusucom. (2020). Kurucaşile nüfusu – Bartın. https://www.nufusu.com/ilce/kurucasile_bartin-nufusu adresinden 09.12.2020 tarihinde alınmıştır.
- Smith, S. L. J. (1991). The supply-side definition of tourism: Reply to leiper. *Annals of Tourism Research*, 18(2), 312-318. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(91\)90011-Y](https://doi.org/10.1016/0160-7383(91)90011-Y)
- WowTurkey. (2020). <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?> adresinden 09.12.2020 tarihinde alınmıştır.